

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.277/2009/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Kókai Ügyvédi Iroda (5000 Szolnok, Szapáry út 18. szám, ügyintéző: Dr. Kókai Gábor ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, a Berta & Lázár Ügyvédi Iroda (5000 Szolnok, Szigligeti u. 3. szám, ügyintéző: Dr. Berta Csaba ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2009. február 16. napján kelt, 8. G. 20.164/2007/22. számú ítélete ellen az alperes részéről 23. sorszám alatt benyújtott fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érinti, fellebbezett részét pedig helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 375 000 (Háromszázhetvenötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az abádszalóki ... Kft, mint megrendelő 2005. augusztus 5-én vállalkozási szerződést kötött az alperesi vízgazdálkodási társulattal, mint vállalkozóval, amelyben az alperes elvállalta 4 db 10000 m³-es medencéből álló sertés hígtrágya tároló építési munkáit a megrendelő által átadott műszaki leírás és kiviteli terveknek megfelelően 111 419 129 Ft + 25 % ÁFA átalányárért, 2005. november 20-ai teljesítési határidőre.

Az alperes 2005. augusztus 23-án alvállalkozási szerződést kötött a felperessel a sertés hígtrágya tároló fóliabélelési és gépészeti munkáinak a kivitelezésére. A szerződés tárgyát és műszaki tartalmát a kiadott tervekre és az előzetesen átadott árajánlatra utalással, valamint az elvégzendő munkáknak a szerződésben való felsorolásával határozták meg, így többek között a központi leürítő szivattyú és szerelvényei pontos adatait is. A vállalkozói díjat 78 000 000 Ft + ÁFA átalányárban, a teljesítési határidőt pedig 2005. október 30. napjában határozták meg.

A szerződés szerint a vállalkozó a szerződés megkötését követő 5 napon belül átadni köteles az alperesnek a szerződés tárgyát képező műszaki tartalom megvalósításának ütemtervét, a részletes magyar nyelvű technológiai leírást, a beépítendő anyagok magyarországi minősítési tanúsítványait, a beépítendő anyagok rögzítésére vonatkozó műszaki terveket az előzetes egyeztetés szerinti formában és részletességgel.

Az ütemtervet dekádonként felül kell vizsgálni, és aktualizálva kell a megrendelőnek átadni. Ha az ütemterv aktualizálásakor a beruházási rész tényleges megvalósulási üteme nem egyezik a jóváhagyott ütemtervvel, akkor a vállalkozó 7 napon belül egy módosított ütemtervet köteles készíteni, amelynek tartalmaznia kell a beruházás határidőre történő befejezése érdekében szükséges módosításokat.

A vállalkozó köteles volt építési napló vezetésére is. A kivitelezési munka elkészültével a vállalkozónak készre jelentést kellett küldenie az alperesnek, és az önálló műszaki átadás-átvételi eljárást ennek alapján tűzték ki.

A megrendelő kötelezettsége volt a munkaterület biztosítása a meglévő közművekről történő lehető legteljesebb körű adatszolgáltatással.

A szerződés késedelmes, hibás teljesítése és meghíúsulása esetén a vállalkozó kötbérfelelősséggel tartozott, a kikötött késedelmi kötbér mértéke napi 0,5 %, maximum 15 %, hibás teljes esetén 35 %, alapja a vállalkozói díj bruttó összege volt.

A megvalósulási ütemtervtől a vállalkozó hibájából történő jelentős lemaradás és késedelem esetén a szerződés feljogosította a megrendelőt a vállalkozó hozzájárulása nélkül más közreműködő kivitelező bevonására, ezen szerződés terhére.

Az alvállalkozási szerződés mellékletét képezte a mindkét fél által 2005. augusztus 23-án aláírt ütemterv is.

A kivitelezés során az alperes a saját munkáját (földmunkát) késedelmesen teljesítette, az abádszalóki ... Kft-hez 2005. november 8-án írt levelének tartalma szerint a vis maiornak minősített időjárási viszonyok miatt.

Az alperes és az abádszalóki ... Kft. 2005. november 17-én módosították a vállalkozási szerződésüket, a teljesítési határidőt 2006. szeptember 30. napjában határozták meg, a peres felek alvállalkozási szerződése azonban nem került módosításra.

A felperes alvállalkozói a szerelési munkákat 2005. szeptember 19-e helyett csak 2005. november 4-én tudták megkezdeni, és nem is tudtak teljes kapacitással dolgozni, mert a helyszínre érkezésükkor az alperes még talajjegyengétési munkát végzett, ami a felperes munkavégzését további 1,5 napig akadályozta. Novemberben az időjárás miatt nem lehetett munkát végezni, majd hosszabb szünetelés után a munkavégzés 2006. tavaszán kezdődhetett újra. A felperes 2006. májusában egyeztetett az alperessel az új ütemtervről, de új teljesítési határidőben nem állapodtak meg.

A fóliával fedetlen medencék télen megteltek vízzel, amit ki kellett szivattyúzni, majd meg kellett várni a medencék kiszáradását. A fóliázást 2006. júliusában lehetett folytatni.

A felperes alvállalkozója 2006. júliusában már csak fele létszámmal tudott a kivitelezésen részt venni, mert az egyéb felvállalt munkáinak is eleget kellett tennie, és a kivitelezés egybeesett a nyári szabadságolási idővel is.

A felperes az eredeti műszaki tartalommal 2006. szeptember 12-én fejezte be a kivitelezést, az átadás-átvételi eljárás 2006. szeptember 15-én zajlott le. A felperes 2006. december 5-én állította ki a 2006. december 6-ai fizetési határidejű, 37 235 959 Ft összegű számláját, azt megküldte az alperesnek, aki a számla összegéből visszatartott 1 600 000 Ft-ot egy szivattyú ellenértékeként, késedelmi kötbér jogcímén pedig 14 377 500 Ft-ot.

A felperes a keresetében 15 977 500 Ft szerelési díj, és ezen összeg után 2006. december 6. napjától a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A. §-a szerinti mértékű késedelmi kamat, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Kereseti kérelme indokaként előadta, hogy az alvállalkozási szerződésben egyetlen ... típusú búvárszivattyú leszállítására vállalt kötelezettséget, az alperes által hiányolt ... típusú szivattyú nem képezte a szerződés tárgyát. Az alvállalkozási szerződést sem műszaki tartalmát, sem az ütemtervet illetően nem módosították.

Arra is hivatkozott, hogy a késedelemért nem felelős, az az alperes késedelmére vezethető vissza.

Álláspontja szerint a peres felek közötti elszámolásra kizárólag az alvállalkozási szerződés lehet irányadó, az alperes által hivatkozott anyagszükségletre vonatkozó kiírás nem képezte részét a peres felek szerződésének.

Az alperes a kereset elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Azt állította, hogy az alvállalkozói szerződés egyik mellékletét képező műszaki tervdokumentáció 7. oldalán 2 db merülő szivattyú szerepel, amelyeknek csak a típusát módosították, de a darabszámát nem.

Arra is hivatkozott, hogy a 2006. június 29-én kelt leveléből egyértelműen kiderül, miszerint ő felszólította a felperest arra, hogy tartsa magát a módosított ütemtervben rögzített határidőhöz. Ehhez a határidőhöz képest érvényesítette a felperessel szemben a kötbérigényét.

Állította, hogy 2006. május 12. és 20. napja között az új ütemtervet részletesen egyeztették és el is fogadták, ezzel a felek akarata szerint módosultak a határidők, a teljesítési határidő 2006. július 28. napja lett.

Az alperes a felperes keresetével szemben 15 977 500 Ft erejéig beszámítási kifogást terjesztett elő késedelmi kötbér és a szivattyú árának a beszámítására, viszontkeresetében pedig a szivattyú árkülönbözete címén 805 666 Ft megfizetésére kérte kötelezni a felperest.

A felperes az alperes viszontkeresetének és a beszámítási kifogásának az elutasítását kérte.

Előadta, hogy az általa készített részletes módosított ütemtervet az alperes visszaadta átdolgozásra, amely az egyeztető tárgyalások ellenére sem került elfogadásra, ezért egyik fél sem tartotta magát ehhez az ütemtervhez.

Álláspontja szerint a teljesítési határidőt a szerződés, és nem az ütemterv határozza meg, a felperes pedig a módosított fővállalkozói szerződés szerinti végső befejezési határidő előtt 18 nappal átadta a műtárgyat.

A felperes késedelméről pedig azért sem lehet beszélni, mert az alperes nem tud felmutatni olyan, mindkét fél által aláírt ütemtervet, amely tartalmazná a teljesítési határidőt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaposnak, az alperes viszontkeresetét és beszámítási kifogását megalapozatlannak találta, ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15 977 500 Ft-ot, és ennek 2006. december 6. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű kamatát. Az alperes viszontkeresetét elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 086 423 Ft elsőfokú perkoltséget, és térítsen meg az Államnak, felhívásra 900 000 Ft eljárási illetéket. Ítélete indoklásában megállapította, miszerint a perben az alperes nem vitatta, hogy a felperes a 2005. augusztus 23-án megkötött szerelési szerződésben meghatározott munkák kivitelezését elvégezte, és nem kifogásolta a követelt vállalkozói díj összegét sem, ezért a bíróságnak az alperes viszontkeresettel és beszámítási kifogással érvényesíteni kívánt követeléseit tárgyában kellett döntenie.

Az átemelő szivattyúval kapcsolatos viszontkereset és beszámítási kifogás vonatkozásában alaptalannak találta azt az alperesi hivatkozást, hogy a felperes árajánlata 2 db átemelő szivattyút tartalmazott. A peres felek az alvállalkozói szerződést az ajánlatnak megfelelően kötötték meg, a felperes pedig a szerződésben 1 db ... búvárszivattyú szállítását vállalta, ezért a szivattyúk számát illetően szerződésszerűen teljesített, ezért a bíróság az alperes viszontkeresetét és a szivattyú árát érintő beszámítási kifogását elutasította.

Az alperes késedelmi kötbérrel kapcsolatos beszámítási kifogását sem találta megalapozottnak az elsőfokú bíróság.

Osztotta a felperesnek azt az álláspontját, hogy a késedelmi kötbér szankció a teljesítési határidő elmulasztásához és nem az ütemtervhez függ, mivel ez következik a peres felek alvállalkozói szerződéséből. A szerződő felek az ütemtervtől való eltéréshez más szankciót rendeltek, nevezetesen az alvállalkozói szerződés 8. oldalán írtak szerint azt, hogy a megrendelő jogosult más közreműködő kivitelező bevonására a vállalkozó hozzájárulása nélkül, ezen szerződés terhére. Mivel az alperes más vállalkozót nem vont be, tehát az ütemtervtől való lemaradás szankciójával nem élt, ezzel mintegy elismerte, hogy a késedelem nem a vállalkozó hibájából következett be.

Miután a perben az alperes nem tudta eredményesen bizonyítani azt, hogy az ütemterv módosításával kapcsolatos tárgyalások eredményeként a felek újabb teljesítési határidőben, 2006. július 28-ában megállapodtak, a szerződő felek tehát a teljesítési határidőt nem módosították. Az azonban tényként volt megállapítható a perben, hogy az alvállalkozói szerződésben írt teljesítési határidőhöz képest a beruházás jelentős késedelemmel lett befejezve. Az elsőfokú bíróság szerint szakértői bizonyítás nélkül is megállapítható volt, hogy a késedelem részben egyik félnek sem felróható okból (*vis maior*), részben pedig az alperes érdekkörében felmerült okból következett be. Ezt igazolta alperesnek a megrendelőjéhez írt, a perben 7. sorszám alatt becsatolt levele is, valamint a felperes alvállalkozója egyik szerelőjének a tanúvallomása.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes a szerződésben írt teljesítési határidő túllépéséért nem felelős, ezért az alperesnek a Ptk. 246. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kötbér beszámítása iránti igényét nem találta teljesíthetőnek. A Ptk. 407. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes kereseti kérelmének megfelelően a vállalkozói díj, valamint annak a Ptk. 301/A. § (1)-(2) bekezdései szerinti késedelmi kamata megfizetésére.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett, elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, és a felperes keresetének az elutasítását, valamint a felperes kötelezését kérte a felmerült perköltségei megfizetésére, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra, és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Fellebbezésének indokolása szerint a trágyaszivattyúval összefüggésben előterjesztett beszámítási kifogását és a viszontkeresetét elutasító ítéleti rendelkezést nem vitatta, fellebbezése csupán a beszámítási kifogásként érvényesített késedelmi kötbérigényét elutasító ítéleti rendelkezés ellen irányult. Ebben a körben iratellenesnek tartotta az elsőfokú bíróság ítéleti ténymegállapítását, mert álláspontja szerint a felperes megsértette azt, az alvállalkozói szerződés 3. oldalán található kötelezettségét, miszerint módosított ütemtervet köteles készíteni, ha a beruházás tényleges megvalósulásának üteme nem egyezik a jóváhagyott ütemtervvel.

Álláspontja szerint a felperes jóváhagyta a módosított ütemtervvel, így a módosított teljesítési határidővel összefüggésben Kostyán Endre eljárását, mivel nincs az alpereshez címzett olyan nyilatkozata vagy levele, amely a jóváhagyás megtagadását jelentené. A jóváhagyás tehát a Ptk. 221. §-a szerint, ráutaló magatartással megtörtént, a felperes pedig ehhez a módosított határidőhöz képest is kötbérterhes késedelembe esett.

Iratellenesnek tartotta azt az ítéleti megállapítást is, miszerint egyik fél sem tartotta magát az elfogadott ütemtervhez. Ezt csak a felperes nyilatkozta, az alperes egyszer sem állította, hogy ő nem tartotta magát a módosított határidőhöz. Az alperes a 2006. június 29-én kelt levelében arra hívta fel a felperest, hogy tartsák magukat az új határidőhöz, tekintettel a ... Kft-vel kikötött új teljesítési határidőre is, mivel az alperesnek a felperesi teljesítést követően még további kb. egy hónapos munkája volt hátra. Az alperes a 2006. augusztus 2-ai levelében is arra hívta fel a felperes figyelmét, hogy nem tartja be az új ütemtervben szereplő határidőket.

Állította, hogy a felperes mind a mai napig nem adta át azokat, a szerződés 7. oldal második bekezdésében írt műszaki dokumentációkat, amelyek az ő műszaki átadásának a feltételei. Jelezte, hogy máig nem készült el a felperessel önálló műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv, amelyet a felperes a 2006. október 2-án írt levelében maga is elismert.

Hivatkozott arra is, hogy a szerződéses határidőt is tartalmazó ütemtervtől való eltérés esetére előírt, más vállalkozó igénybevételeit lehetővé tevő szankció nem oltja ki a felperes kötbérfizetési kötelezettségét, erre vonatkozó rendelkezés sem a jogszabályban, sem a szerződésben nem található. Az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg azt, hogy az alperes elismerte, miszerint a késedelem nem a vállalkozó hibájából következett be. Az alperes a Ptk. 312. § (1) bekezdésében írt kötelezettségének eleget tett azzal, hogy kezdeményezte az ütemterv (szerződéses határidő) módosítását, a felperes azonban elmulasztotta a törvényben előírt értesítési kötelezettségét, az ebből eredő kárért (kötbér) felelősség terheli.

Fellebbezéséhez mellékelte a felperes alvállalkozója által 2006. szeptember 28-án kiadott „Érintésvédelmi minősítő iratot”.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem nyújtott be.

Az elsőfokú bíróság ítélete - mivel a perben a felperes által követelt vállalkozói díj jogalapja és összezszerűsége nem volt vitás - lényegében az alperes beszámítási kifogása és viszontkereseti kérelme tárgyában hozott döntésen alapul.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a hígtrágya szivattyúval kapcsolatos beszámítási kifogását és viszontkeresetét elutasító rendelkezését nem támadta, így az elsőfokú bíróság döntésének ez a része a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

Az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes késedelmi kötbér követelése beszámítását elutasító, és ennek folytán az alperest a visszatartott vállalkozói díjkülönbözet megfizetésére kötelező rendelkezése elleni alperesi fellebbezést az ítéletábra nem találta megalapozottnak.

Az alperes a fellebbezésében kiemelt jelentőséget tulajdonít annak, megállapítható-e a felek között lefolytatott levelezés alapján az, hogy a felek ráutaló magatartással módosították a szerződést a teljesítési határidőt illetően.

Az ítéletábra álláspontja szerint azonban a késedelmi kötbérként megjelölt összeg beszámíthatóságánál először azt kell megvizsgálni, hogy a perbeli esetben fennállnak-e a felperes kötbér felelőssége megállapításához szükséges, a Ptk. 246. § (1) bekezdésében és a felek alvállalkozói szerződésében írt feltételek; bekövetkezett-e késedelem, és azért a felperes tehető-e felelőssé. A kötbér felelősség fennállása esetén kerülhet sor a kötbér mértékének a kiszámításánál annak megállapítására, hogy hány nap késedelmet lehet figyelembe venni.

A perben az nem volt vitás, hogy az eredeti, 2005. október 30-ai teljesítési határidőhöz képest a tényleges műszaki átadás-átvétel 2006. szeptember 15. napján zajlott le. A több mint 10 hónapos késedelemről az alperes is csupán 2006. július 28. napjától - az állítólagosan a felek ráutaló magatartásával módosított teljesítési határidőtől kezdődően - kívánta késedelmi kötbér igényét érvényesíteni. Ezért a Pp. 215. §-a alapján, még ha a szerződésmódosítás létrejöttét nem is lehetne az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján megállapítani, a 2006. július 28-át megelőző időre eső kötbért - erre vonatkozó beszámítási kifogás hiányában - nem lehetne figyelembe venni.

Az ítéletábra osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a kérdésben, miszerint szakértői bizonyítás lefolytatása nélkül is megállapítható volt a perben az, hogy a szerződésben kikötött teljesítési határidőhöz képest bekövetkezett késedelemért a felperes nem felelős. A teljesítési késedelemhez vezető ok-folyamat első láncszemét ugyanis alperesnek a munkaterület átadásával kapcsolatos jelentős késedelmé képezi, amelyet a kedvezőtlen időjárási viszonyok követtek, ezt maga az alperes is „vis maior”-nak minősítette az abádszalóki... Kft-hez 2005. november 8-án írt levelében, elismerve, hogy a felperes az adott időjárási viszonyok között nem tudja a munkáját végezni.

Ugyancsak a téli időjárás okozta azt, hogy a még be nem fóliázott fedetlen medencékből előbb ki kellett szivattyúzni a télen összegyűlt vizet, majd meg kellett várni, amíg azok kiszáradnak. Az a körülmény pedig, hogy 2006. júniusától a felperes alvállalkozója már csak kevesebb létszámmal tudott az építkezésen dolgozni, mivel a kapacitásait már

korábban más kivitelezéseknél lekötötte, szintén nem róható a felperes terhére, ennek oka is visszavezethető az alperes kezdeti késedelmére, illetve a kedvezőtlen időjárás bekövetkeztére.

Az alperes alaptalanul hivatkozott a felperesnek az értesítés, illetve az ütemterv módosításának elmulasztásáért fennálló kötbér felelősségére is. Az ütemtervek az alvállalkozói szerződés szerint is csupán a szerződés teljesítési határidején belüli munkák szakaszolását szolgálták.

Az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az ütemtervtől való eltéréshez a felek a szerződésben külön szankciót rendeltek, mivel az ütemtervtől való eltérés még nem feltétlenül jelentette azt, hogy a végső teljesítési határidővel is késedelembe esne a vállalkozó. Ezt igazolja az alvállalkozói szerződés 3. oldal negyedik bekezdése is, amely szerint a vállalkozó olyan módosított ütemtervet köteles készíteni az ütemterv szükségessé vált aktualizálásakor, amely tartalmazza a „beruházás határideje történő befejezése érdekében szükséges módosításokat”.

Az ítélet tábla irrelevánsnak találta az alperes fellebbezésének azt az indokát, hogy a felperes mind a mai napig tartozik a teljesítési feltételt képező műszaki dokumentációk átadásával. A felperes keresetéhez F/3. szám alatt mellékelte, 2006. november 15-én kelt „teljesítményigazolás”-ban az alperes elismerte, hogy a felperestől 2006. szeptember 15-én az alvállalkozási szerződés tárgyát képező munkát átvette, a teljesítési igazolás aláírásával pedig a szerződés 6. oldal tizenegyedik bekezdése alapján a szerződés teljesítettnek tekinthető.

A felperesnek az alvállalkozási szerződés 7. oldal első bekezdésében írt iratátadási kötelezettsége megszegését a szerződés külön nem szankcionálja, és erre egyébként sem hivatkozott a felperes az elsőfokú eljárásban.

A fentebb kifejtettekre tekintettel tehát az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes nem felelős a szerződés késedelmes teljesítéséért, felróhatóság hiányában kötbér felelőssége nem áll fenn. A kötbérigény beszámítására vonatkozó alperesi beszámítási kifogást tehát megalapozottan utasította el az elsőfokú bíróság. Szükségtelen tehát annak a vizsgálata, hogy a késedelem mikortól számítható, azaz hogy módosításra került-e a teljesítési határidő.

Ezért az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos megállapításait az ítélet tábla mellőzte az ítélet indokolásából.

Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás részbeni módosításával - a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. tv. (Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem volt sikeres, ezért a másodfokú eljárással felmerült költségeit maga viseli, és a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával őt kötelezte az ítélet tábla a felperesnek a másodfokú eljárással felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (5)-(6) bekezdései, és a 4/A. § (1) bekezdése alapján bruttó 375 000 Ft ügyvédi munkadíjból álló perköltsége megfizetésére.

Debrecen, 2009. október hó 12. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk előadó bíró, Szilágyiné
Dr. Karsai Andrea sk bíró

A kiadmány hiteléül:

Kiadó